

**Analiza dosežkov poskusnega
preverjanja znanja v 3. razredu
iz madžarščine**

Državni izpitni center
2021

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja
v 3. razredu iz madžarščine

Avtorica: *Mária Pisnjak*

Izdal: *Državni izpitni center*

Računalniški prelom: *Jana Lavtar*

KAZALO

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu.....	1
Izhodišča in zasnova preizkusa znanja.....	1
Osnovni podatki preverjanja znanja iz madžarščine v 3. razredu.....	1
Dosežki po spolu.....	2
Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli	2
Sklepne ugotovitve	5

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Osnovni statistični podatki.....	1
Preglednica 2: Sestava preizkusa po taksonomskih ravneh	3
Preglednica 3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. razred	4

KAZALO SLIK

Slika 1: Primerjava dosežkov po spolu pri madžarščini v 3. razredu.....	2
---	---

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovna podlaga za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine je posodobljeni Učni načrt za madžarščino kot materinščino, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Osnovni podatki preverjanja znanja iz madžarščine v 3. razredu

V šolskem letu 2020/2021 je bilo prvič izvedeno poskusno preverjanje znanja iz madžarščine. Preverjanje je potekalo 29. marca 2021, udeležilo se ga je 17 učencev¹ iz štirih dvojezičnih osnovnih šol. Sodelovanje je bilo prostovoljno, čas reševanja preizkusa je bil 45 minut. Predmetna komisija za madžarščino – vključno s sodelujočimi konzulentkami – je mnenje učiteljev o preizkusu pridobila le prek osebnih stikov.

Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1: Osnovni statistični podatki

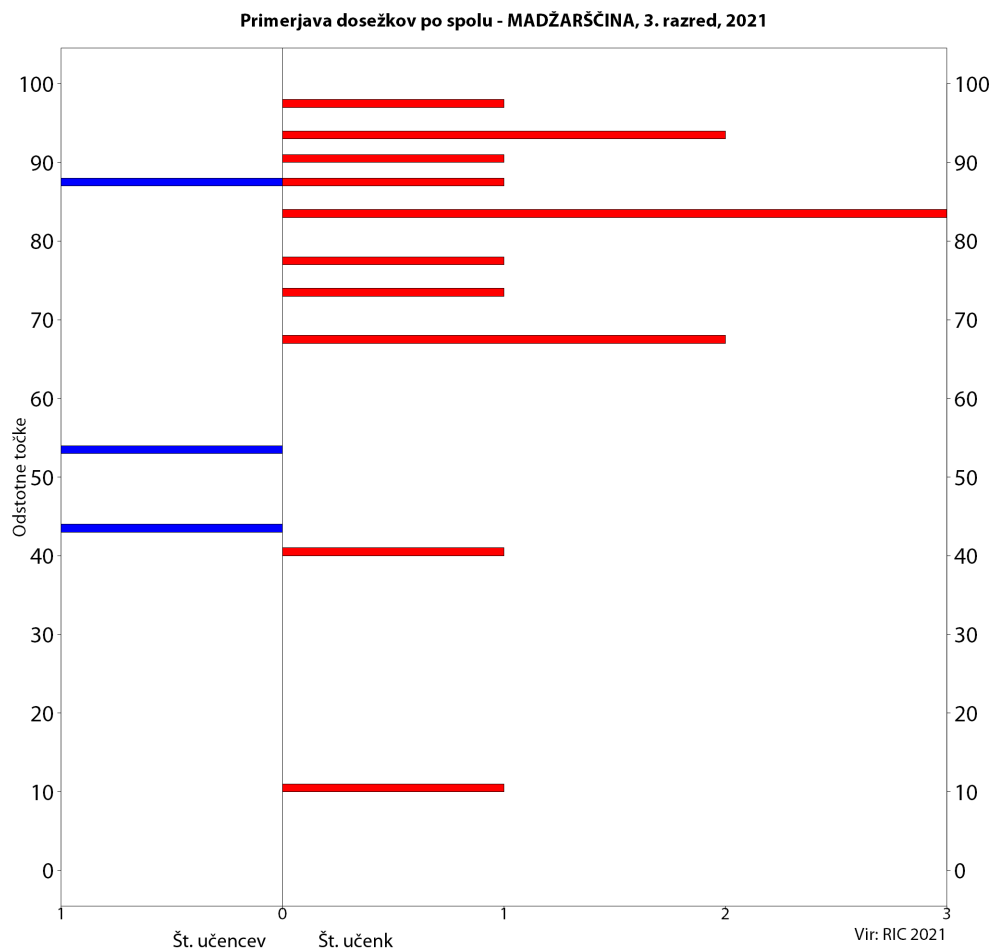
Število učencev	17
Število postavk v preizkusu	20
Možne točke	30
Povprečno število točk	21,65
Povprečno število točk v odstotkih	72,16
Standardni odklon	23,42
Indeks težavnosti	0,72
Indeks zanesljivosti	0,88

Povprečni dosežek je bil 72,16 odstotne točke, tako je indeks težavnosti preizkusa 0,72. Noben učenec ni dosegel vseh točk, prav tako noben učenec ni dosegel 0 točk. Najslabši rezultat, 3 točke oziroma 10 % možnih točk, je dosegel 1 učenec. Najboljši rezultat, 29 točk oziroma 97 % možnih točk, je prav tako dosegel 1 učenec. Preizkus ima visok indeks zanesljivosti (0,88), kar pomeni, da je ustrezno meril zmožnosti in znanje učencev.

¹ Izraz učenec uporabljamo tako za učence kot za učenke.

Dosežki po spolu

Slika 1: Primerjava dosežkov po spolu pri madžarščini v 3. razredu

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Gradivo za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine smo v okviru PK za madžarščino pripravile konzulentke za 3. razred in predsednica PK. Izhodišče za delo je bil preizkus, pripravljen za šolsko leto 2019/2020, ki je bil zaradi epidemije uporabljen za pretestiranje v 4. razredu septembra 2020. Pretestiranja se je udeležilo 21 učencev, ki so od možnih 25 točk dosegli povprečno 16 točk oziroma 64 %. Preizkus, ki je bil uporabljen na pretestiranju, je bil pri učiteljih ocenjen kot ustrezen.

Pri pripravi preizkusa za leto 2021 smo ohranili strukturo iz leta 2020, povečali pa smo skupno število točk s 25 na 30 z namenom, da se čim več postavk oceni s posebno točko.

Preizkus je bil sestavljen iz dveh delov. Naloga prvega dela preizkusa so se navezovale na umetnostno besedilo in so za skupno 15 točk preverjale temeljno književno znanje in bralno razumevanje ter zmožnost vodene tvorbe krajšega besedila. Naloga drugega dela preizkusa so se navezovale na neumetnostno besedilo in so za skupno 15 točk preverjale bralno razumevanje in pomenoslovno ter pravopisno zmožnost. Izhodiščno besedilo prvega dela je bila umetna pravljica o pingvinu in tjuľnju, izhodiščno besedilo drugega dela pa opis živali, in sicer papujskega pingvina iz delovnega zvezka za razvijanje bralnega razumevanja neumetnostnih besedil za 2. razred OŠ na Madžarskem (ustreza našemu 3. razredu). Pri drugem besedilu smo podali razlago dveh učencem verjetno neznanih besed (Antarktika, frak).

V preizkusu so bili zastopani naslednji tipi nalog: naloga izbirnega tipa, naloga alternativnega tipa, naloga dopolnjevanja, naloga kratkega odgovora, naloga razvrščanja, naloga povezovanja, naloga podčrtavanja, naloga polodprtega tipa, naloga odprtega tipa (tvorjenje besedila).

Sestavo preizkusa glede taksonomske ravni prikazuje preglednica 2.

Preglednica 2: Sestava preizkusa po taksonomskih ravneh

Raven zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
1. Znanje in poznavanje	30 %
2. Razumevanje in uporaba	45 %
3. Reševanje novih problemov, interpretacija in vrednotenje	25 %

Specifikacijska tabela (preglednica 3) prikazuje opis, taksonomsko raven in indeks težavnosti posameznih nalog. Drugače kot pri pretestiranju, ko je indeks težavnosti posameznih nalog znotraj preizkusa imel velik razpon (0,14–0,90), se indeks težavnosti letošnjega preizkusa giblje v manjšem razponu, med 0,53 in 0,94. Ob tem ne smemo zanemariti, da smo preizkuse pretestiranja vrednotile članice PK, preizkuse poskusnega preverjanja pa so vrednotile učiteljice.

Preglednica 3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 3. razred

Naloga	Število točk	Opis naloge	Taks. raven	IT
I. DEL				
1.	1	Naloga izbirnega tipa. Preverja temeljno literarnovedno znanje ob danem besedilu (avtor, književne osebe, kitica, rima).	1.	0,76
2.	2	Naloga kratkega odgovora. Preverja temeljno literarnovedno znanje (izpis dveh značilnosti pravljice).	2.	0,65
3.	2	Naloga kratkega odgovora. Preverja temeljno literarnovedno znanje in razumevanje umetnostnega besedila (glavni književni osebi, kraj dogajanja).	1. in 2.	0,79
4.	2	Naloga alternativnega tipa. Preverja razumevanje prebranega umetnostnega besedila (pravilnost trditev).	1. in 2.	0,79
5.	2	Naloga razvrščanja. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila (potek dogajanja).	3.	0,53
6.	1	Naloga polodprtega tipa. Preverja razumevanje besedila in vrednotenje ravnanja književne osebe.	3.	0,71
7.	1	Naloga polodprtega tipa. Preverja razumevanje besedila in vrednotenje ravnanja književne osebe.	3.	0,53
8. (vsebina)	2	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila (razglednice) po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, zgradba in pravopis.	3.	0,71
8. (zgradba)	1		3.	0,71
8. (pravopis)	1		2.	0,65
II. DEL				
1.	2	Naloga povezovanja. Preverja zmožnost ugotavljanja teme posameznih odstavkov neumetnostnega besedila.	2.	0,71
2.	1	Naloga dopolnjevanja. Preverja razumevanje prebranega in razbiranje podatkov s slike.	1.	0,94
3.	2	Naloga alternativnega tipa. Preverja razumevanje prebranega neumetnostnega besedila (pravilnost trditev).	1.	0,65
4.	2	Naloga povezovanja. Preverja razumevanje in razčlenjevanje neumetnostnega besedila.	1.	0,82
5.	1	Naloga podčrtovanja. Preverja razumevanje neumetnostnega besedila.	1.	0,71
6.	1	Naloga kratkega odgovora. Preverja pomensko razčlemba (izpis sopomenke dane besede iz besedila).	2.	0,82
7.	1	Naloga dopolnjevanja. Preverja pravopisno zmožnost (<i>j</i> ali <i>ly</i>).	2.	0,94
8.	2	Naloga dopolnjevanja. Preverja pravopisno zmožnost (kratki in dolgi samoglasniki, soglasniki).	2.	0,74
9.	2	Naloga alternativnega tipa. Preverja pravopisno zmožnost (deljenje besed).	2.	0,62
10.	1	Naloga kratkega odgovora. Preverja pravopisno zmožnost (zapis povedi – velika začetnica in končno ločilo).	1.	0,88

Razpon indeksa težavnosti nalog v I. delu preizkusa je od 0,53 do 0,79, kar pomeni, da nobena naloga ni bila ekstremno uspešno ali neuspešno reševana. Najbolje reševani nalogi sta bili 3. in 4. naloga (IT obeh je 0,79). Prva je zahtevala zapis glavnih književnih oseb in kraja dogajanja, druga pa ugotavljanje pravilnosti trditev o dogajanju v besedilu. Najslabše reševani sta bili 5. in 7. naloga (IT obeh je 0,53). Prva je zahtevala postavljanje dogodkov v pravilni vrstni red, druga pa razlago ravnanja književne osebe.

Razpon indeksa težavnosti nalog v II. delu preizkusa se giblje od 0,62 do 0,94. Najbolje reševani nalogi sta bili 2. in 7. naloga (IT obeh je 0,94). Prva je zahtevala dopolnjevanje povedi o zunanjih značilnostih pingvina (na podlagi besedila in slike), druga pa je preverjala pravopisno znanje (*j* ali *ly* v besedah). Najslabše reševana je bila 9. naloga (IT 0,62), v kateri so morali učenci podčrtati pravilno deljeni besedi.

Sklepne ugotovitve

Rezultat prvega poskusnega preverjanja znanja iz madžarščine v 3. razredu dvojezične osnovne šole je – glede na rezultate pretestiranja v letu 2020 in ob ohranitvi podobne strukture preizkusa – višji od pričakovanih sestavljavk preizkusa. Razlogi za to so lahko naslednji:

- letošnji besedili sta bili za učence tematsko zanimivejši in sprejemljivejši od lanskih,
- približno četrtnina učencev oziroma učenk prihaja iz sosednje Madžarske in so pri tem jeziku zelo močni,
- preizkus so rešili le 3 fantje in 14 deklic, ki so morda v tem starostnem obdobju bolj marljive in motivirane,
- v nasprotju s pretestiranjem so letos učitelji vrednotili preizkuse svojih učencev in so bili morda manj strogi od zunanjih ocenjevalcev.

Učitelji so pohvalili strukturo in izbiro besedil preizkusa ter poudarili, da je obseg preizkusa glede na čas reševanja primeren. Izrazili so zadovoljstvo nad tem, da je preizkus skladen s cilji in standardi UN in je kot tak omogočil izkazovanje znanja. Navodila za vrednotenje smo moderirali v manjši meri.

Tudi sestavljavke preizkusa menimo, da sta obseg in struktura preizkusa primerna, saj s tem, da preizkus vsebuje tako naloge, vezane na umetnostno besedilo, kot naloge, vezane na neumetnostno besedilo, pravzaprav odseva pouk in zagotavlja enake možnosti tistim, ki jim bolj ležijo umetnostna, in tistim, ki jim bolj ležijo neumetnostna besedila. Da bi bilo mogoče zagotoviti večjo objektivnost ocenjevanja, predlagamo, da učitelji ne vrednotijo preizkusov svojih učencev.

1. SZ. MELLÉKLET

1. SZÖVEG

A pingvin és a fóka

Egyszer volt, hol nem volt, a Jeges-tenger legtávolabbi csücskénél élt egy pingvincsalád és egy fókacsalád. A két család gyermekei nagyon jó barátságban voltak, olykor-olykor mégis veszekedtek egymással.

- Én jobban tudok úszni! – dicsekedett egy nap a fókagyerek.
- Ez nem igaz! Én gyorsabb vagyok nálad! – válaszolta a pingvin.
- Tudod mit? – mondta a fóka. – Versenyezzünk egymással!
- Rendben! A mérkőzés legyen holnap délután.
- A győztes jutalma öt hal legyen – harsogta a fóka –, bírónak kérjük föl a jegesmedvét!

Másnap délután a Jeges-tenger összes lakója a rajtvonalnál sorakozott. Elindult a küzdelem. A fóka két pingvinhosszal vezetett, már majdnem beért a célba, amikor keserves sírásra lett figyelmes:

- Jaj, jaj, beleestünk a vízbe, nem tudunk úszni! – hallatszott a távolból.

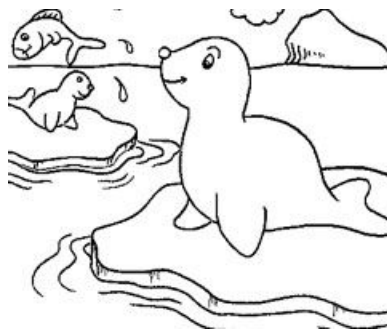
A fóka hátranézett, és látta, hogy a pingvin két testvérkéje beesett a vízbe. Gyorsan hátraúszott, hogy kimentse a bajba jutott kicsinyeket. Látta ezt a pingvin is, de számára fontosabb volt a győzelem, így tovább úszott a cél felé, ahová hamarosan meg is érkezett.

- Győztem! – kiáltotta büszkén, de senki nem figyelt rá.

– Nem te vagy a győztes – mondta a medve –, hanem a fóka, aki a testvéreid megmentéséért lemondott a győzelemről.

A pingvin elszégyellte magát, rájött, a medvének igaza van, és megfogadta, soha többé nem fog ilyen önzően viselkedni. A győztesnek járó öt halat a fókának adta.

Így volt, nem így volt, érdekes kis mese volt.

(A <https://fokatanya.eoldal.hu> nyomán.
A kép forrása: www.pinterest.com. Letöltve: 2020. november 19-én.)

2. SZ. MELLÉKLET

2. SZÖVEG

A szárárpingvin

1. A szárárpingvin az Antarktisz¹ körülvevő szigeteken él. Fekete-fehérbe öltözött „frakkos”² madár, fehér szalaggal a homlokán. Tollazata kitűnő hőszigetelő. Úszóhártyás lába és farka segíti az úszásban. Tökéletesen alkalmazkodott a vízi életmódhoz, a szárazföldön csak ügyetlenül totyog.

2. A pingvin 50–70 méteres mélységbe is lemerül táplálékot szerezni. Rákokat, kisebb halakat és tintahalat eszik. Az évből 3–5 hónapot a tengeren tartózkodik. Ebben az időszakban vastag zsírréteget növeszt, ami megvédi a hidegtől.

3. A nőstény pingvin két tojást tojik, melyeket a hímrel együtt felváltva melenget. 36 nap elteltével kibújnak a fiókák. Életük első napjait a szülei hasa alatt töltik. 3–4 hét múlva hagyják el a fészket.

4. A pingvinek úgy jutnak ki a szárazföldre, hogy előbb lendületet vesznek, majd kiugranak a vízből, és mindkét lábbal a jégen landolnak.

(Tóth Lászlóné 2001. *Olvásás és szövegértés 2*. Debrecen, Pedellus Tankönyvkiadó nyomán.
A kép forrása: www.pinterest.com. Letöltve: 2020. október 15-én.)

¹ Antarktisz – Déli-sarkvidék, a Föld legdélebben fekvő része

² frakk – fekete férfikabát, amely elöl derékig érő, hátul pedig fecskefarokhoz hasonló szárnyakban végződik

I. RÉSZ

A feladatok *A pingvin és a fóka* című szövegre vonatkoznak. Figyelmesen olvasd el az 1. mellékletben található szöveget, és oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítás igaz a szövegre? Karikázd be a betűjelét!

- A Versszakokból áll.
- B Kányádi Sándor írta.
- C Állatok szerepelnek benne.
- D A sorok rímelvek.

	1
--	---

2. Írd ki a mese alábbi két tipikus elemét a szövegből!

Kezdés:

Befejezés:

	2
--	---

3. Válaszolj röviden a kérdésekre! Írd a vonalra!

Kik a mese főszereplői?

Hol játszódik a történet? _____

	2
--	---

4. Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Karikázd be az IGAZ-t vagy a HAMIS-t!

A szereplők azon vitatkoztak, melyikük úszik jobban. IGAZ HAMIS

A pingvin javasolta, hogy öt hal legyen a jutalom. IGAZ HAMIS

	2
--	---

5. Hogyan zajlott a verseny? Számozással (1-től 5-ig) állítsd sorrendbe a mondatokat!

_____ A fóka visszafordult segíteni.

_____ A pingvin elsőnek ért célba.

_____ Két kis pingvin a vízbe esett.

_____ A fóka vezette a versenyt.

_____ A pingvin tovább úszott.

	2
--	---

6. A célba a pingvin ért elsőként, a jegesmedve mégis a fókát kiáltotta ki győztesnek. Szerinted miért? Fogalmazd meg egy mondatban!

	1
--	---

7. Mivel próbálta a pingvin jóvátenni az önző viselkedését?

	1
--	---

8. Panni a szüleivel ellátogatott a Budapesti Állatkertbe, ahonnt képeslapot küldött Misinek, az osztálytársának! Fogalmazd meg a képeslap szövegét két mondatban! Sorolj fel néhány állatot, amit ott látott!

Varga Misi
Fő utca 3.
9220 Lendva
Szlovénia

	4
--	---

II. RÉSZ

A feladatok A *szamárpingvin* című szövegre vonatkoznak. Figyelmesen olvasd el a 2. mellékletben található szöveget, és oldd meg a feladatokat!

1. A szöveg 4 bekezdésből áll. Melyik bekezdésben olvashattál az alábbiakról? Írd a megfelelő bekezdés számát (1., 2., 3. vagy 4.) a vonalra!

_____ a pingvin szaporodása

_____ a pingvin táplálkozása

_____ a pingvin szárazföldre jutása

_____ a pingvin külseje

	2
--	---

2. Pótold a megfelelő szavakat a szöveg és a kép alapján!

A pingvin háta _____, a hasa pedig

_____ színű.

	1
--	---

3. Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Karikázd be az IGAZ-t vagy a HAMIS-t!

A pingvin a szárazföldön ügyesebben mozog, mint a vízben.

IGAZ

HAMIS

A pingvin az év nagyobbik részét a szárazföldön tölti.

IGAZ

HAMIS

☐	2
--------------------------	---

4. Kösd össze vonallal a 3. bekezdés alapján!

az első napokban

kikelnek a fiókák

3–4 hét múlva

a fiókák a szülők hasa alatt vannak

36 nap után

a fiókák elhagyják a fészket

☐	2
--------------------------	---

5. Húzd alá, mit nem eszik a pingvin!

kishalat

madarat

rákot

tintahalat

☐	1
--------------------------	---

6. Írd ki a 2. bekezdésből az alábbi szó ellentétes jelentésű párját!

vékony _____

	1
--	---

7. Pótold a hiányzó j vagy ly betűt az alábbi madárnevekben!

bago _____ var _____ ú gó _____ a

	1
--	---

8. Pótold a megfelelő rövid vagy hosszú magánhangzót és mássalhangzót!

Az Antarktiszon a hideg miatt elkel a meleg keszty _____.

A pingvin mindig két lábon á _____.

	2
--	---

9. Mindkét sorban húzd alá a helyesen elválasztott szót!

ping – vin

pin – gvin

fi – óka

fi – ó – ka

	2
--	---

10. Írd le írott betűkkel az alábbi mondatot!

PANNI ÉS MISI SZERETIK AZ ÁLLATOKAT.

	1
--	---

ÖSSZPONTSZÁM:

	30
--	----